

SKURCZONE MOCARSTWO

10 lat po referendum Brexitowym: bilans gospodarczy, polityczny i społeczny Wielkiej Brytanii

Partner: Deloitte

Autorzy:

prof. Arkady Rzegocki - redakcja (Uniwersytet Jagielloński)
dr Piotr Arak (VeloBank)
dr Przemysław Biskup (PISM)
Zuzanna Hebdzyńska
Aleksander Łaszek (Deloitte)
prof. Anand Menon (UK in a Changing Europe, King's College, Londyn)
Julia Patorska (Deloitte)

**GŁÓWNA
TEZA:**

Brexit nie doprowadził do załamania Wielkiej Brytanii,
ale spowodował trwałe osłabienie jej potencjału gospodarczego,
politycznego i międzynarodowego.

INSTYTUT
SOBIESKIEGO

RAPORT INSTYTUTU SOBIESKIEGO

Brexit po 10 latach – najważniejsze pytanie

Co miało się wydarzyć?

Obietnice zwolenników Brexitu:

„Take Back Control”
"We send the EU £350 million a week.
Let's fund our NHS instead"

- odzyskanie kontroli nad granicami,
- odzyskanie suwerenności regulacyjnej,
- silniejsza pozycja globalna („Global Britain”),
- szybszy wzrost gospodarczy.

Co wydarzyło się faktycznie?

- wzrost gospodarczy spowolnił,
- handel z UE został utrudniony,
- migracja netto wzrosła do rekordowych poziomów,
- Wielka Brytania pozostała silnie zależna od
- współpracy z Europą.

Wskaźnik	Zmiana
PKB per capita	-6 -8%
Inwestycje przedsiębiorstw	-12 -18%
Zatrudnienie	-3 -4%
Produktywność	-3 -4%

Skutek fiskalny:

75-100
mld GBP

mniej dochodów
publicznych rocznie

Źródło: Bloom et al. 2025, Deloitte.

Niepewność

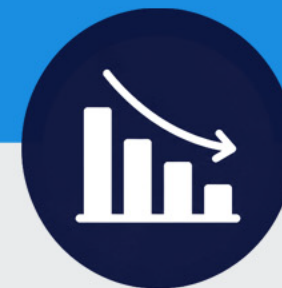
firmy ograniczyły inwestycje,
odkładano decyzje strategiczne.

Bariery handlowe

nowe procedury,
koszty administracyjne,
utrudniony dostęp do rynku UE.

Spadek produktywności

mniejsza konkurencja,
słabsze inwestycje,
wolniejsza innowacyjność.

Wniosek: Brexit uderzył dokładnie w te obszary, które są źródłem długoterminowego wzrostu gospodarczego.

Spadki:

eksport towarów do UE: -16%

eksport poza UE: -8%

liczba MŚP eksportujących wyłącznie do UE: -19%

Szczególnie dotknięte:

motoryzacja,

przemysł,

małe i średnie firmy.

Jednocześnie:

wzrost znaczenia eksportu usług,

większa koncentracja działalności w największych przedsiębiorstwach.

Paradoks migracyjny

HASŁO:

“

**ODZYSKAĆ
KONTROLĘ
NAD
GRANICAMI**

”

Efekt:

- koniec swobody przepływu osób z UE,
- spadek migracji europejskiej,
- wzrost migracji spoza Europy.

Rekord migracji netto:

944 tys. osób (rok zakończony marzec 2023)

Dodatkowo:

- o 51% mniej studentów z UE,
- około 200 tys. Polaków opuściło Wielką Brytanię.

Wniosek:

Brexit zmienił strukturę migracji, ale nie ograniczył jej skali.

BREXIT NIE ROZWIAZAŁ KRYZYSU POLITYCZNEGO

Skutki:

- osłabienie tradycyjnego duopolu:

Partia Konserwatywna

Partia Pracy

- wzrost znaczenia ugrupowań protestu,
- dalsza polaryzacja społeczna,
- kryzys reprezentacji politycznej.

Brexit był:

kulminacją kryzysu politycznego, a nie jego rozwiązaniem.

**WIĘKSZA
SUWERENNOŚĆ
FORMALNA,
WIĘKSZA
WSPÓŁZALEŻNOŚĆ
PRAKTYCZNA**

Napięcia wewnętrzne:

- Szkocja,
- Irlandia Północna,
- Walia.

Na arenie międzynarodowej:

- Wielka Brytania pozostaje kluczową potęgą wojskową Europy,
- wojna w Ukrainie przywróciła jej znaczenie strategiczne,
- konieczność współpracy z UE pozostała faktem.

NAJBARDZIEJ POZYTYWNY EFEKT DEKADY

Powstało strategiczne partnerstwo

OBSZARY WSPÓŁPRACY:

- bezpieczeństwo,
- NATO,
- wsparcie Ukrainy,
- przemysł obronny,
- współpraca gospodarcza.

Zmiana percepcji Polski:

OD KRAJU KOJARZONEGO Z MIGRACJĄ
DO KLUCZOWEGO PARTNERA BEZPIECZEŃSTWA EUROPY.

01

Integracja gospodarcza ma wymierną wartość

Opuszczenie wspólnego rynku generuje trwałe koszty gospodarcze.

02

Suwerenność formalna nie zastępuje współzależności

W gospodarce XXI wieku liczy się dostęp do rynków, kapitału i talentów.

03

Polityka migracyjna wymaga realizmu

Hasła polityczne nie zastąpią potrzeb rynku pracy.

04

Europa potrzebuje Wielkiej Brytanii

a Wielka Brytania potrzebuje Europy.

05

Dla Polski

- wzmacniać integrację europejską,
- rozwijać partnerstwo strategiczne z Wielką Brytanią,
- wspólnie wzmacniać NATO i bezpieczeństwo regionu,
- wykorzystywać brytyjski soft power dla promocji polskich interesów.

Konkluzja

Brexit nie był katastrofą, ale był kosztownym eksperymentem pokazującym, że w zglobalizowanym świecie siła państwa wynika bardziej z uczestnictwa w sieciach współpracy niż z formalnej autonomii.

NAJWAŻNIEJSZE LEKCJE DLA POLSKI

Przekaz: Brexit pokazał koszt dezintegracji gospodarczej.

Wspólny rynek jest ważniejszy niż transfery unijne

- główne korzyści z UE wynikają z integracji gospodarczej,
- Wielka Brytania była płatnikiem netto do budżetu UE, a mimo to po wyjściu straciła gospodarczo.

Polska byłaby bardziej narażona niż Wielka Brytania

- ponad 5 mln miejsc pracy w Polsce jest związanych z eksportem na rynek UE,
- polska gospodarka jest silniej włączona w europejskie łańcuchy dostaw.

Wnioski dla polityki publicznej

- wzmacniać konkurencyjność w ramach UE,
- rozwijać wspólny rynek,
- prowadzić pragmatyczną politykę migracyjną.